

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 . . .	Fél évre . . . 8 . . .		
Negyed évre . . 2 . . 50 . .	Negyed évre . . 4 . .		
Egy óra . . . 1 . . .	Egy óra . . . 1 . . 70 . .		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **H. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hét hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Nyílt levél

Kossuth Ferenczhez, országos függetlenségi pártunk elnökéhez.

Uram! Sok ezernyi leghübb magyar önzetlen mély szeretetét tolmácsolom irántad, a leghübb magyar szivekből származó őszinte és kiolthatatlan szeretetet, melyet atyád után, a mi édes atyánk után, te is örököltél uram.

Ó becsüld meg hát ezt a szeretetet uram, mely bizalmát helyezi beléd, mely tégedet Kossuth Lajos letéteményesének tekint és zárt szívébe. A faj szeretetnek, a független eszmények iránti önzetlen nagy és kiolthatatlan szeretetnek ily legfelsőbb, legnemesebb fokát más esetekben nem tapasztaltam, mint ahogy itt Kossuth nevét és tégedet emlitenek.

Galamb szereti így a tiszta buzát, fecske hűséges így a fészkehez, az oroszlan védelmezi ekként a fiait, mint ahogy tégedet itt uram szeretünk. Gyöngeséget nem kutatunk nálad, nem bírálgtuk és bírálgtuk a lépteid, pedig ezt a fajmagyart különben vakon nem vezetheti senki a fának, vélekedésüket itt nyíltan kiszokták mondani az emberek. A mi a szívből, az a nyelvükön . . . Itt még kérdőzni, hazug szavakkal festegetni nem tanulták az emberek meggyőződésüket. Kristály tiszta forrás ez, melynek leggyönyörűbb virága a Kossuthok és így az iránti mély szeretet is, mely oly erős és oly hatalmas, mint az édes földünkhöz való szeretet; ennél pedig nincs erősebb és hatalmasabb szeretet a magyar földön, a tiszta magyarság szívében.

Becsüld meg hát uram ezt a szeretetet, ezt a leghübb népet, mely zászlódra esküszik és Kossuth nyomdokain ker-si a haza függetlenségét, jobb sorsra virulását, melyért élete feláldozására is kész e nép, mint ahogy elődei dicső atyád vezérlete alatt seregekben állottak fel hazánk elnyomói, nemzetünk gyilkosai, a halott szabadsághősök vérén kéjelgő sárga-fekete hiénák ellen.

Ez a magyar gyilkos zsarnokság ma még veszedelmesebb és öldöklőbb, mint talán valaha volt. Az alkotmány meghamisított czégére alatt rabolják a jogainkat, vagyonunkat, fiaink életét, koldus nemzetté alacsonyítanak bennünket, hogy aztán csürhe módjára

tereljenek bé bennünket az „öszterreicherek lógerébe.“ Ezért vagyunk pusztításával együtt tervszerűen mérgezik és irtják szabad magyar erkölcsünket és sárba rántják eszményeinket, mert a vagyonából kipusztult, önérzet nélküli nemzetet aztán könnyű lesz a «gezammt monarchia» lakáj libériájába öltöztetni.

Megdöbbsentő, hogy az elvetemedt magyarság maga egész sereg Judás kézzel támogatja e törekvéseket. A Judások egyik kezükben az árulás bérencz pénzét szorongatják, másikban a mérgezett orrgyilkot, melylyel a keblen melengedett kígyó fajzat kész az osztrák parancsra szíven szurni Hungária édes anyánkat is.

Az ingoványok virágos bokrai alatt nyüzsögnek a kígyók, a mérges párájú, feneketlen erkölcsi iszapból ezrével szállonganak fel az uttévélítő, a pusztulásba csalogató lidércz lángok. A népnek tehát erős, megvesztegethetetlen vezérre van szüksége, a ki a szabadság, a függetlenség ösvényén fentartja a tévelygőket is. Ez kijelölt zászlótartó uram te vagy és ha vannak emberi gyöngeségeid, ezeket te neked le kell küzdeni, hisz Kossuth nagy magyar lelke lobbant fel újra lelkedben, hisz Kossuth vére pezseg ereidben. Vesd meg a tányérnyalókat, ne ülj fel minden szájkodónak, hited legyen erős, mint amily erős a mi hitünk ezen egyedüli nemzeti és magyar párt eszményei és szabadságunkért küzdő elvei iránt. Keresd az őszinték táborát. A magyar földmives nép ez! A királyoknak nincs ily serege. Azok zsoldért szolgálnak, de ez a nép kész véréből táplálni legédesebb magzatát, a nemzeti függetlenséget.

Én e nép között élek, ösmerem e népnek a szíve dobbanását, lelke rezzenését és szunyadó nagy erejét. Önzetlen e nép. Értem a hajduság tisztább, még meg nem rontott zömét, a szomszéd Szabolcs és Bihar egyes fajmagyar részeit, melyek között — hogy helyre is hivatkozzam — egyik leggyönyörűbb magyar nép a szabolcsi szentmihályi nép, mely kerületben utóbb a gyalázatos vesztegetések következtében elveszítette zászlóját a párt . . .

Ezen kerületnek a zászlaját most visszalehetne szerezni, de nevelni, erősíteni lehetne seregünket a gyönyörű

hajdu földön mindenütt, ha te uram lenéznél már valahára mi közénk.

E nagy magyar tájéknak a leghübb magyar népe várán-vár tégedet és szomorú, hogy te még idáig elkerülted a hűségesek táborát és nem jöttél a csüggedőket bizodalomukban erősíteni és nem jöttél az évtizedek óta önzetlen harcosokat vezérelni szavaddal jutalmazni és további küzdésre buzdítani, pedig ezek a szerető magyar szívek ezt legjobban megérdemlik tőled.

El sem képzelheted, micsoda diadalmas következményekkel járna e nagy magyar tájékon megjelenésed. Hisz állandóan tenger csábitásnak és a legdurvább nyomásnak van kiszolgáltatva ez a becsületes független magyar nép, melynek tehát szüksége van rá, hogy hitét felvérted és hogy ez aczélmárku, névtelen katonák kezét szeretettel, buzdítólag kezébe szorítsad. És higgy nekem, uram, hogy a közóhajt tolmácsolom én itt, midőn körünkbe hivlak, mert ezt a népet keseríti, búsitja, hogy téged még nem láthatott, hogy tégedet még nem ölelhetett tüzhelyénél nagy szeretetével.

Uram! Jutalmazd meg tehát a küzdők ezen szeretetét, ezen bizodalomát, mely erős mint a magyar föld. Szállj alá tehát még a választási küzdelmek előtt fehér falvainkba, városainkba, hol a Kossuth-nevét ma is úgy ejtjük ki, mint az imádságot.

Az őszinték serege, önzetlenek cziczomázatlan táborára várokozik itt terád. Nyíltan megmondom, hogy sokan kedvetlenek, szomorúak, csalódást éreznek, hogy évek óta hiába vártak, mert mi nem vagyunk hizelgők, talpnyalók, szájas vasgyurók, álarczos szipolyok, milyenek a te környezetedbe is betolakodhatnak, őszintén szeretünk és a függetlenségi szent eszméket önzetlenül szolgálja a kérges márku, egyszerű szavu földmivesek ezernyi serege, mely mezei munkaközben megannyi bronzszobor. A napégető sugáritól, a magyar föld porától edződik becsületes arczára ez a bronz szín.

Szállj alá tehát közibünk uram és kóstold meg ami lágy kenyérünket és e hatalmas magyar nép szíve dobbanását meghallgatván, erősítsd magadat is a küzdelmekre. Itt az igaz szeretet fog környékezni, itt a megnyugvást feltalálhatod, hogy te Kossuth fia bárkivel szemben, bármikor nyíltan

rettenthetlenül állhatsz ki a küzdő-térre, midőn a függetlenségünkért folytatod a több mint háromezred éves harcot, mert ennél hivebb, önzetlenebb és erősebb magyar tábor még nem sorakozott vezér mögé, mint amely nép körébe hivlak ime tégedet uram, Kossuth Ferencz ur. Ne utáld meg tehát a mi lágykenyerünket és ne utasítsd vissza ami szeretetünket. Jövel. Várunk.

Ifjabb Móricz Pál.

A tüzoltás nálunk.

X. Tagadhatatlan, hogy a tüzoltó intézmény az utóbbi évtizedek alatt nagyon haladott nálunk is, a régi állapotokat a maiakhoz hasonlítani sem lehet. Messze van azonban a fejlettség attól a fokától, a melyen ma már állhatna, ha a közönség, a hatóság nem venné a tüzoltás ügyét oly közömbösen. Akkor veszik nálunk észre minden intézmény hiányos voltát, a mikor épen rákényszeredünk; máskor az ördög se törődik vele. A rendőrintézmény fogyatékoságáról akkor esik szó, a mikor valami rablás történt s a tettes nyom nélkül elsurant az igazságszolgáltatás büntető keze elől. A tüzoltó intézményről is csak akkor beszélnek a mikor nagyobb tüzeset adja elő magát s egy városnegyed porlad el az intézmény hiányossága, tehetetlensége miatt. Ilyenkor van mindenkinek mondani valója, hogy ez kellene, az kellene; de a mint feledésbe ment a baj, akkor megint beáll a mélyseges mély indolencia.

Boeskey István.

Sebektől vérzett a haza alélva,
S döbbenve áll meg, ki verte a sebet . . .
A kapzsi önkény vélte: ingyen préda!
S lánczot ragadt megbéklyózni két kezét.
De te kivontad kardodat dicső!
S reá suhintál a bitor marokra.
Lépjén felettünk ezeket idő:
Neved csillagként lángol fenn ragyogva.

Függetlenségünk szent jogára támadt,
Kajánul, önkény zsoldos rut fegyvere,
Vérére vágyva ősi szabadságnak,
A melyre még a vad O-mán sem mere.
De hajdu hősid mint egy-egy kerub
Csaptak le rá, — és mentve lett az ország.
Ma is, ma is még rád emlékezünk:
Ha fordítunk hajh! Bécs felé bus orczát . . .

Orvul kioltá éltedet az önkény:
Hivén: jármába lehajlik majd nyakunk.
De, bárha sorsunk jókba néha fősvény,
Óvott az Isten, lánczokba nem vagyunk . . .
Szabad a hon, hit, lelkiismeret.
Megnövekedett szellemünknek szárnya,
Követjük fényben járó lelkedet
Vértengeren is, ha kell: — a kánaánba! . . .

Hisz a szabadság volt lelked vezérünk.
A szent szabadság, az Isten sugara!
E Hőreb fényben zöldül, él reményünk:
Megnő a nemzet, meglesz a szent haza . . .
S ha reng a föld, ha dul a fergeteg,
Körül, vértenger árad szép hazánkra;
Függetlenség! — ha támad ellened: —
E láng vezet majd uj, döntő csatánkra! . . .

Petrus Jonó.

Majdnem mindennap olvashatunk a lapok hasábjain nagy tüzvészokről, a melyeknek egyes vidéki városrészek, vagy egész falvak áldozatul esnek, a mi által számtalan család marad föld nélkül és koldusbotra jut. Az épületek nagyrésze nincs biztosítva; a leégett ember mehet világgá. A nagy mérvű tüzpusztításnak legfőbb oka abban rejlik, hogy nem elég szigorú a tüzrendőri elővigyázat s az, hogy ha már kitör a szerencsétlenség, nincs szakképzett ember, a ki a tüzoltást vezese. A kisebb községekben a tüzoltónak, rendes tüzoltószereknél se hirre se hamva. A tudatlan nép neki esik a tűznek, oltja, amint tudja, s olyan eszközökkel dolgozik a tűz ellen, a melyen éppen kezeügyébe akad. Nem kell messze mennünk a művelt nyugaton, már a szomszéd Ausztriában alig van olyan falu, melynek rendezett tüzoltósága ne volna, a kik a veszedelem esetén helyt állanak s megakadályozzák czél- és okszerű oltási munkálataikkal a vész terjedését.

Szép és dicséretre méltó cselekedetet végez évek hosszú során át a budapesti önkéntes tüzoltó testület; minden esztendőben országos tüzoltó tanfolyamot nyit a fővárosba. Az idén a jövő hét keddjén nyílik meg a tanfolyam s az ország összes városaiból, községeiből nem jelentkezett több, mint ötven hallgató, dacára annak, hogy a résztvevőket ingyenes elszállásolásban részesítik és a tanfolyam maga is ingyenes.

A jelentkezés csekély száma ismét arról a nagy indolenciáról tesz tanúságot, melyet nálunk szép nagy Magyarországon,

Nánási és szent-mihályi emlékek.

(Nyári utazás tengelyen.)

Nánás az a derék hajdu város, melynek független polgárai Rákosi Viktor kiváló író és kiváló hazánkfiát kiálták ki követjelöltökül, a mi csak dicséretökre válik, mintahogy Rákosi bizonyos megválasztásával dicsőséget szerez magának a kerület is . . . A viczinális vasuti kocsiban ingujra vetkőzve és gyürkőzve döcögöttünk Nánás messziről integető sugár tornya felé. A régi emlékezése szerint erről a sugár toronyról írta Tompa Mihály egyik leggyönyörűbb népdalát, midőn diák korában gyalogszerrel csapásolt a magyarföldön és a régi pusztá közepén haladva, rákövetkezett piros pünköszt napja, a szél pedig a messziről integető nánási sugár toronyból harangzúgást csapott ki a vándor diákok felé és megszületett a leggyönyörűbb népdal:

Sugár torony kilátszik a pusztába,
Harangoznak piros pünköszt napjára.

Mig azonban a viczinális vasuton haladva a nánási sugár tornyot megláthatja az utasember, tekintettel a viczinális vasut ósmert lustaságára, elmélkedhetik az ember, tehát elmélkedjünk.

A Józsan, a szőlőskertek között épült faluban rakottan hajlik a galy a kék-piros szilvák dusterme alatt. Élvezettel gondolunk a dusteremből főzendő illatos szilvóriumra, de a fináncz is eszünkbe jut . . . Hej, a fináncz.

az Európába áthozott egy falat Ázsiában, minden közhasznu kérdésnél tapasztalni lehet. Még nem tanultunk eleget a magunk kárán, még nem akarják belátni az illetékes faktorok, hogy mily nagy szükség van az ország minden községében a tüzoltókra. Ugy látszik, ezt is a törvényvel kell elrendelni, akkor majd lesz belőle valami.

A tüzoltó-intézmény nem szorul egyáltalán dicséretre, bebizonyította az már számtalan esetben hasznát s ime mégis csak ötvenen jelentkeztek az egész országból az ideai tanfolyamra. Vajjon nem lenne-e helyes jövőben az egyes vármegyék székhelyein rendezni tanfolyamokat? Talán az a vármegyei ember szivesebben bemenne a vármegye székhelyére, mint Budapestre s végtére annyi szakképzett erő, okleveles tüzoltó-parancsnok van manapság az országban, hogy minden vármegye székhelyén rendezhetnének tanfolyamokat.

Igaz, hogy magától semmi se se történik s nem bolond a vármegye, hogy megint egy gonddal többet vegyen a nyakába s így természetesen az ilyen jámbor ajánlat falrahányt borsó módjára hull le: a belügyminiszter azonban rendeletileg intézkedhetné, hogy tüzoltó-tanfolyamokat rendezzenek a vármegyék.

Kis jóakarattal, csekély áldozatkészséggel pár év alatt olyan színvonalra lehetne emelni nálunk is a tüzoltó-intézményt, mint a művelt nyugaton áll. Csak a magunk hasznára válnék ez intézmény fejlesztése. Jól szervezett, rendes tüzoltósággal, szakképzett vezetőséggel és vezérlettel,

Pusztá-Szent-Györgyön egy uradalom kedvéért építettek és rendeztek be vasuti állomást, megfelelő személyzettel együtt. Ne csodálkozzunk, hisz ezt az uradalmat az Eszterházyak kezéből az egykor mindenható Tisza gárda befolyásos Wahrmann Mórja váltotta magához. Ma Wahrmann Mór is por és az uradalma is idegen kézre került.

A multakról és a mulandóságról regél a zöld gyöpes halomról kiemelkedő zeleméri csonka-torony is. Egy-egy téglát minden évben leharap a csonka falakról az idő vasfoga . . . A mult idők romhalmazával szemben a viruló jelent a böszörményi gazdák szomszédos Boda-szőlőtelepe képviseli. Sok vig szüret zene-bonája morajlott innét az öreg romokhoz, az idén is vig szüret igékezik. Dicsérik a termést. Csak az eső hiánya miatt száll pana-z . . . Azonban a méhészkedő utitársam elégedetten nyilatkozik a tarlóról, melyen az illatos virág a legpompásabb szőnyeg. E virágokról, e fehér virágokról szüretelnek a méhikék. Mézzel telik meg a kaptár.

Imhol elértük a böszörményi állomást, a hol derülten köszöntjük a kis kövér vasuti tisztet. Régi jó katona czimbora a Ferkó . . . Az egykori vig önkéntes nyugodt, de kedélyes családapa most.

— Van-e gyerek?

— Hát már hogyne! Fiuk! . . . csakis fiuk . . .

Zakatol a vonat és a toállások szikes feneke, miként a halotti csontváz fehérlik. Szomoruan hajlong a csenevész nád, más években viz hullámozott e tó fenekekben. Miként erdő a nád és ezernyi vízi madár

alkalmas és megfelelő tűzoltó felszereléssel elejét venni minden nagyobb tüzpusztításnak, szerencsétlenségnek, városrészek és falvak leégetésének.

Debreczeni levél.*)

A nagyalföldi Metropolis gazdaközönsege lehangolva beszélgeti, hogy a Hortobágyon nincs fűszál, a jószág nem legelhet, tehát haza kellett hozni. A gazda már eddig is óriási kárát vallotta ennek a szerencsétlen állapotnak.

Ha pedig a Hortobágyon baj van, akkor a gazdak — Debreczennek ez a valódi törzs közönsege — nem igen érnek rá a politizálásra. Külömben is nagy apáthiával szemlélik az eseményeket. Nem mintha Debreczenből kihalt volna az elvűség, a közügyek iránt való érdeklődés, hanem azért, mert az idők folyamán a polgárság szépen belenyugodott a „statusquo“-ba, több mint bizonyos, hogy a mostani pártaranyokat a külszöbön álló képviselőválasztások megváltoztatni nem fogják. A körülményekből ítélve, I. kerület marad a függetlenségieké ezentúl is, a II. és III. kerület pedig a szabadelvű párté.

Az egyes pártokra áttérve, elmondhat-

*) A Hazánk saját tudósítójától „Debreczeni levelet“ közöl. Noha nem minden tendenciától ment a levél, uborka szezonban elég szórakoztató . . . Nyár lévén, nem csodáljuk, hogy a cikk tág lelki-ösmerettel lett megírva, ez a fránya meleg nemcsak a testeken, de a lelkiösmereten is tágit — úgy látszik —, mert hisz a cikknek különösen a Kossuth Ferenczre vonatkozó része van kevésbé lelkiösmeretesen megírva. Itt ugyanis a polgárság változatlanul szereti és becsüli Kossuth Ferenczet és zsidó hitű polgártársaink körében örvendetesen erősödött a függetlenségi eszme, sőt biztosan reméljük, hogy ezen támogatással kerületet hódíthatunk vissza a kormányparttól. Szerk.

kurjongatott a tó vizén . . . A szárazság tüzes kaszája letarol minden bájtt.

Elmarad a pusztuló Dorog is, hol a magyar népet orosz litániákkal traktálja az egyház . . .

— Goszpodí pomiluj . . .

A ti gyavaságtok magyar nép, hogy idegen nyelvet erőszakol reátok a legsötétebb konok és elkevélyedett papizsarnokság . . . Mert ha l tjátok, hogy hiába döngetitek a magyar oltári nyelvért Róma „szent“ kapu ját. Hát hagyjátok faképnél őket.

Hát kicsoda, kicsoda az a római pápa? Talán földi isten, aki anyanyelvetektől eltilthat benneteket, a ki gyűlölt idegen nyelvet erőszakolhat magyar földön és magyar földből épült templomaitokba? . . . Tehetetlen vén ember a pápa. Eszköz a ravasz, zsarnokoskodó főpapi környezet kezében, — de ti meg gyávák vagytok magyarok, az árnyéktól is reszkettek.

Nánásra érkezünk. — Nekem kedves város, kedves föld. Büszke a népe . . . De jobban is illeti a büszkeség, mintha szolgálomdon csuszna-mászna. Utálom a szolgálékeket. Azokban nincs mit bizni.

Szeretem a büszke népet, a mely nem hajt mindjárt fejet és térdet, de akit aztán megszeret az megvan szeretve. A nánási nép büszke nép. Szeretem a büszke népet.

Már vasárnap sok piros tollat láttam. Büszkén lépkedtek a polgárok, a legények. Kalapjuk mellől messze piroslott a toll. A Rákosi Viktor piros tollát viselik a hajduk. Győzelmi jelvény ez . . . A kit ez a büszke nép megszeretett meg van az szeretve. — Rákosi Viktor nyugodtan lehet. Az ő tollát

juk, hogy a 48-as és függetlenségi hivek ott is csüggedtek. Tántoríthatatlanul ragaszkodnak a függetlenségi eszméhez, a város öspolgársága csekély kivétellel velők tart, az I. ker. határozottan tulsúlyban vannak, a II. és III-ik kerületben a hivatalnokok, a zsidóság és ma már a gyári munkás k döntik el a választások mérlegét. Ragaszkodnak az I. kerület állandó képviselője Thaly Kálmánhoz ugyszólván fillér költség nélkül szokták megválasztani. Holtig bírhatja ezt a díszes és nyugalmas mandátumot.

Most is nagy többséggel legyőzi inkább a ormáért fölléptetett ellenjelöltjét, hanem a központ torzsalkodásai mégis leverőleg hatnak rájuk. Kossuth Ferencz első látogatása valóságos dadal volt, az önálló vármegye terület érdekében tartott népgyűlésen már nem sokkal többen hallgatták, mint amennyien egy-egy képviselőválasztás alkalmával verődnek össze.

Elmondhatni, hogy a Kossuth nevet és örökösének politikai működését rég szeparálta már tiszteletében a magyar közönsege, Debreczenben pedig még csupán a zsidóság ragaszkodik föltétlenül Kossuth Ferenczhez, anélkül azonban, hogy valami sokan szavaznának közülök a szélsőbaloldali jelöltre.

A párt a többi két kerületben is megharcolja a nagy harcokat, még pedig ha nem is győzhet, több siker reményével, mint eddig történt. Elég gondot adnak a szabadelvűpártnak a személyi kérdések. A II. kerület képviselője, dr. Király Ferencz cikulusait váratlanul jelentkező személyes ambíciók zavarnak. Szerencsése, hogy a főispáni befentes ügyvéd, Márk Endre kényes természetű történelmi miatt nem állhat ki a fórumra, azonban Szabó Kálmán nagy tekintélyű és régi gyökerű debreczeni kereskedelmi dinasztia feje, az ipar- és kereskedelmi kamara elnöke, aligha föl nem lép és akkor a dr. Király Ferencz sánczai meg-

gyengültek. A Münnich Aurél, fölléptetésének tervét többé szóba se hozzák. A III. kerületben dr. Kola János mellett nem emlegetnek jelöltet; lehet, hogy a nagy népszerűséggel és befolyással dicsekvő dr. Wolafka püspök és kisprépost-plébános támogatása mellett meglepetésszámba menő jelölés esik. (Talán csak nem akarnak néppárti jelöltet felléptetni? Kitélik tőlük. Szerk.)

A városházán az öreg Simonffy Imre kir. tan. és polgármester hivataloskodásának befejeztéig nagyobb szabású hullámvás nem várható . . . „Mundus se expediet“ pedig az új főjegyző és h. polgármester, Komlóssy Arthur tele van tetterővel és reformtervvel. Ő Debreczen kiszemelt polgármestere és ha Simonffy kir. tanácsos még évekig nem megy nyugdíjba, a közönsege úgy oldja meg a kérdést, hogy a Simonffynak „főpolgármesteri“ czímmel sine curát teremt. (Még ez az egy polgármester állás is sok, Szerk.) a munka boldogabb végét pedig a népszerű Komlóssy Arthurról, a debreczeni régi nemzeti párt volt alelnökére hártják.

— Miért ne lenne nekünk. Budapest példájára — mondotta egy tekintélyes polgár — főpolgármesterünk és polgármesterünk, mikor ugyis három képviselőt választunk? (Ez a tekintélyes polgár is bizonyosan valami pantallóba oltott polgártárs lehetett. Szerk.)

Debreczen társaséletének tényezői ez időzertint a Vilmos huszárok. — Tisztjeik nyilvános helyeken magyarul beszélnek, a legelőnebb kontaktust tartják fenn a város lakosságával, a hadsereg ezen elite-czredéhez beosztott branzai herezeget meg éppen a bálványozásig (Ez talán mégis sok a jóból? Szerk.) szeretik a debreczeniek. — Jól beszél magyarul, emellett leereszkedő modorú nyájas, vidám kedélyű ember.

E farsargon megtartották szokásos báljukat a „czivis polgárok“ a branzai

nem pénzen vásárolt emberek, erőszakkal összehajtott csordák viselik szégyenkezve, hanem a hatalmas, független, erős polgárság győzelmes zöme, még pedig büszkén, szeretettel . . .

Piros toll a kalap mellett, — kicsoda szép ez!

*

Perzselően süt az országutra a nap. A fonyadt növényzet, az izzó föld maga fullasztóan terheli a levegőt. Atyámfia, a Sándor gazda, Szent-Mihály felé tereli két fürge lovát. Forrón süt a déli nap. Felüdit, ha néha friss szellő lebben felénk az utszéli faszor közül. Épen hátunkra tüzi sugarait a déli nap és a verejtéket törölgetve, sohajtoz a fiskális uticzimborám, a ki poéta is egyszemélyben, így a mit ronthat személye iránti véleményünkben a fiskálisága, azt helyreüti, hogy poéta az ember.

— Rostélyos sül a hátamból, a czimborára szól, és én helybenhagyom és vágyakozva tekintek a fás tanya felé, hol nekem különösen kedves emberem lakik. Az öreg kurucz. A nagyatyám . . . Majd visszafelé jövet oda is befordulunk, a fás tanya lombjai alá.

*

Nagyon becsülöm, testvéremként szeretem a szent-mihályi kálvinista magyar népet. Atyáik jobbágyok voltak. Ez a nép soha el nem felejtí szabadítója a számüzött, a nagy Kossuth nevet.

Grófi kastély emelkedik a nagy magyar falu végén. Abban sem valami inczifinczi gróf lakik, de a magyar gazdaéletnek egyik kitünő munkása, Dessewffy Aurél gróf.

Szép a gróf kastélya az öreg fáktól

lombkoszoruzva, de kedvesebbek azok a fihér sorházak, melyekben a független elveiről jeles szent-mihályi gazda nép lakik Szunyoghálós ágy a tornáczon és virágos leanderek. Nem tudom, hogy ma is ugy van-e még, de nem is oly rég még házilag szött-font fehérenmüt viseltek itt az emberek. Áldja meg az Isten a szövőfonó szent-mihályi magyar asszonyok kezét.

*

Dombos helyen emelkedik a szent-mihályi magyarok csillagos kálvinista tornya és temploma. Érdekes öreg építmény, a környező bástya falai még részben fent állnak és a néhány lapos hasu kerek bástya torony is.

A mult idők emlékeiről regélhetne az ódon papi házat árnyékoló akáczfak lombjalevele. De kitörődik ma a tanulságos multtal a jelent élvezni a torkos, a telhetetlen, az őseit kicsinylő ivadék . . .

Nem! A szent-mihályi magyarság még sem ilyen. Hisz rajongással határos, mint emlegetik és szeretik ma is a szabadító Kossuth nevet, a ki a földesuri hajdu pálczáját örökre ketté törte, aki a robotost a szabademberek sorába emelte.

*

A „Dobogó“ régi vendégfogadó háza Szent-Mihálynak. Itt mi is megtelepedtünk. Hajdanta, mikor még vasut nem gázolta a tájat, virágzóbb volt az öreg vendégfogadó, mely egyszerű külsője alatt meglepő nagy számú helyiséget rejteget Nevezetessége, hogy már százegy esztendő egy- és ugyanazon zsidó család kezében van. Mondhatom, most is kitünő sörrel szolgáltak. A tengeren cselekedett nyári utazás után pompásan izlett a sör.

herceg pedig kíséretestől együtt jelent meg a töröl-metszett magyarságu bálon, kedveléssel nézte végig a mulatozásait, különösen megtapsolta a csárdást és a körmagyart.

Az uralkodóház tagjai ez idő szerint a szokottnál többet foglalkoznak a magyarral, gyakran jelennek meg közöttünk. Annyi tény, hogy úgy a nemrég Debreczenben járt ifjú Károly Ferencz József főherceg mint az állandóan ott lakó braganzai herceg jól választották ki Debreczent, a hamisítatlan magyar szellem és jellem tanulmányozásának terepéül.

Senátor a bakon.

Debreczeni ötös fogat,
Nagy urakkal jár az sokat,
Kegyetlen szép öt ló,
Nincse a hozzá hasonló.

Ni az öt ló mint lépeget!
Visz egy kicsi főherceget,
Ki a Hortobágyra,
Széles, szabad síkságra.

Hejh Debreczen nem gondolod,
Hová ül a senátorod,
Inasnak a bakra,
Ugy vigyáz a lovakra.

Czivilis, büszke, szabad ember.
Nézd kerekre nyitott szemmel.
Tanulj emberséget,
Szép, hasznos mesterséget.

Sebestyén diák.

És hiradással levén, megérkezett a kedves czimborám is, a Pethe Pista és az öreg Dobogó arnyékában erről arról beszélgetve töltöttük az időt, élveztük a hűvös helyről a falusi vasárnap délutánt, émelve gondoltam a hazug városra... Többek között szóba került városi fiskálisok szentmihályi szereplése is. Az egyik különösen híres fiskális és midőn nevét hallotta fuvaros gazdám, a nánási Sándor hajdu, találon jegyezte meg a híres debreczeni fiskálisról:

— Ösmerjük, jól ösmerjük mi is ő kegyelmét. Legalább a fecske fészekben hagyott-e fecske fiut?

Némely fiskális tudományáról így vélekednek a kint élő magyar emberek, hogy még a fecske fészkekből is kiszedi a fecske fiókat.

De volna még itt több érdemes feljegyezni való is. Érdemes magyar gazdákkal ösmerkedtem meg... Ámde alkonyodott. A nánási sugártony felé fordítottuk kosink rudját és a hanyatló nap vörös palástot borított a mezőségre...

Elmaradt a kedves falu... Sándor gazda régi nótái dudolt. Magam pedig a magyar földműves nép szunnyadó nagy ereje felől gondolkodtam és hitem ismét csak erősödött, hogy a magyart pusztító ellenségek fölött diadalmaskodni fogunk, diadalmaskodnunk kell, ha sikerül önértzetre ébreszteni, cselekvésre mozdítani ezt az elszunnyadt hatalmas nemzeti erőt... A leáldozó nap csodás vörös palástot borított a gazdag mezőségre. Hiszem és vallom: a magyarság jobb napja még felderül.

Szabad Hajdu.

NAPI HIREK.

Az 52-ik évforduló.

Közeledik az augusztus hónap második napja, a debreczeni csata ötvenkettedik évfordulója. A hazafiúi hála és kegyelet legszebb ünnepe ez, midőn Debreczen polgársága kizárólag a szabadsághősök sírjához és koszorúval ékíti a sirt. Hisszük, hogy a polgársága csata ez idei évforduló napján is a legnagyobb számban zárandokol a szent sírokhoz, a szabadsághősök sírjához, a hol hazafias ünnepélyt rendez a kegyelet. Ez ünnepély műsora:

1. „Ének“ előadja a városi dalegylet.

2. „Apotheosis.“ Irta Bajza József. Szavalja Madai Gyula.

3. „Ünnepi beszéd.“ Tartja Oláh Gábor.

4. „Honfidal“ Hubertől, éneklí a Petőfi dalegylet.

5. „Augusztus 2-án.“ Irta Gulyás József, szavalja Erdey Károly.

6. „Szentelt hantok“ Mossonyitól, éneklí a munkás dalegylet.

7. „Honvédek sírjánál.“ Irta és szavalja Baja Mihály.

8. „Hymnus“ Kölcseytől, éneklí az összes dalegyletek.

*

Végül a hazafias ünnepély rendezőitől, a főiskolai ifjúságtól alábbi értesítést vettük és közöljük:

Az ünneplő közönség a városháza udvarán gyülekezik a délutáni órákban, honnan fél 5 órakor a Piacz-, Hatvan-, Bethlen, és Mester-utczákon az „Egyetértés“ zenekara mellett vonul ki a honvédtemetőbe, hol az ünnepély 5 órakor megkezdődik. Hazafias üdvözléssel: A főiskolai ifjúság.

Az adóhátrálékok sürgős behajtása.

Az ország nagy részén még kicsépeletlenül fekszik a gabonatermés s így tehát szó sem lehet annak értékesítéséről, ha csak nem értékesítette azt már potom árért az aratás előtt a megszorult magyar termelő. Ennek dacára Lukács László pénzügyminiszter már elérkezettnek látta az időt arra, hogy körendeletet intézzen az állami adók behajtására vonatkozólag a pénzügyigazgatóságokhoz melyben az foglaltatik, hogy az aratásnak vége lévén, a gazdaember nemsokára értékesíti a termését, szintugy a kereskedő és az iparos is pénzhez jut, tehát a hátrálékos állami adókat és kincstári épületeket a pénzügyigazgatóságok biztosítsák és az adóbehajtást kellő szigorral, de egyszermind tapintattal fogatatosítsák. Egyben felhívta a törvényhatóságokat, hogy a pénzügyigazgatóságokat e munkájokban tényleg támogassák. — A pénzügyminiszternek ez a rendelete azt fogja eredményezni, hogy a szomorú anyagi viszonyok közt nyomorgó kisgazda kénytelen lesz bármilyen áron eladni azt a kis termést, amit az elemi csapatok által annyiszor meglátogatott esztendőben még betakarított. Tehát a pénzügyminiszter — ugylátszik — alapos konkurencziát csinál a börzének a gabonaárak leverésében, amiért bizonyára hálás is lesz iránta a közvetítő kereskedelem.

A „Munkás Dalegylet“

legközelebbi dalestélye ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben a várakozásnak megfelelőleg sikerült. Az országos daléregyesület képviselőjében Hackl N. Lajos zeneakadémiai tanár és a Ganz-gyári dalkör karagya jelent meg s ugy ő, mint a helybeli és vidéki dalárdák képviselői több ízben adtak kifejezést az énekszámok szabatos előadása iránti elösmérésüknek. Szép sikerrel működtek még közre Kerékgyártó József, ki a kassai dalünnepélyről s az azt követő kirándulásokról tartott ismertető felolvasást, továbbá Csapó László és Czobor László, kik szavallatokkal élénkítették az estély műsorát s jól megérdemelt — taps és kihívásban nyertek jutalmazást. Dalestély után tánczra perdült az ifjúság s Kiss Béla talp alá való zenéje mellett rakta a csárdást kivilágos kivirradtig. A négyeseket 80-90 pár tánczolta.

A munkás dalegylet dalestélyén a következők fizettek felül. Csapó Ferencz 4 k. Uray Gyula Derecske 2 kor. Szabó József Derecske 60 fill. Erdélyi Ferencz 2 kor. Faust Józsefné 1 kor. Szokorofszky N.-né 1 kor. Ungvári Jánosné 20 fill. Waczha Róbert 2 kor. Béres András 2 kor. Burai József 1 kor. 40 fill. Csurka Lajosné 1 kor. 20 fill. Ábakay István 1 kor. 40 fill. Bartha Ferencz 1 kor, Szathmári Ferencz 1 kor. Németh András 4 kor. Kernáts N. 2 kor. Kupecz Mihály 4 kor. N. N. 40 fill. összesen 31 kor. 20 fill. Fogadják fentuevezett urnök és urak a dalegylet legöszintébb köszönetét. Elnökség.

Elajándékozzák Vajda-Hunyad várát ?

Dévaról írják: Folyó hó 21-én délután érkezett Vajda-Hunyadra Ottó főherceg fia Károly Wallis huszárörnagy és egy törzsorvos kíséretében. — A Strausz-szállodába szállott és pár percznyi pihenés után felment a Hunyadi várba, a hol részletesen megtekintett mindent s ugy látszott hogy reá a vár kedvező benyomást tett. Este 6 órakor elutazott. Ezzel a hírrel kapcsolatban a Déva Vidéke című lap a következő eszmét veti fel: Egyik legszebb emlékünk: Vajda-Hunyad vára gondozatlanul, elhagyatottan omlik, porlik. — Minden igyekezet, hogy a nagymultu emléket fenntarthassuk, restauráljuk megghiusult. Vajon nem lenne-e célra vezető, ha a várat a hozzátartozó erdőséggel együtt oda ajándékoznánk az ifjú trónörökösöknek. Rövid pár év alatt a hatalmas erdőben remek vadászó területet lehetne berendezni. A várat megfelelően átalakítanak az állam s az udvar költségén s mig egyrészt a trónörökös az ország egyik legszebb részén nyerne birtokot, másrészt Vajda-Hunyad vára meg lenne mentve az enyészettől.

Felhívás a gazdákhöz.

A gazdák figyelmébe ajánljuk ez alábbi felhívást: Közeledvén a folyó évi **hadserg ellátás** ügyében megtartandó katonai árlejtés tárgyalások ideje, a **Magyar mezőgazdák szövete** kezezte által teljesítendő katonai szállításban részvételre a bejelentéseknek folyó 1900. évi **augusztus 3-ik napjáig** alulírott

titkárnál szóbeli megtételére a gazda közönség fölhivatik. Tudatom, hogy a szállítandó gabona minőségi sulya buzánál legalább 74, rozsnál 70, zabnál 42 kgr.-nak kell lenni. A szállítandó gabona legyen egészséges, száraz, 1901. évi termés. Nem szállítható: dohos, üszögös, zsiszikes, csírás gabona. Ártalmatlan idegen anyagot az átaladandó termény a kenyér gabonánál 1] 5, zabnál 2%-ot tartalmazhat. Ezen felül buzánál 1%, zabnál 15% több rosta-aljat a terménynek nem szabad tartalmazni. Az ár tekintetében a helybeni ár veendő alapul minimális árként, de a Magyar Mezőgazdák Orsz. Szövetekezete magasabb áron fogja a terményt ajánlani s az így maradt felesleg is a termelő gazda haszna leendő. Rácz Lajos, gazdasági egyesületi titkár.

Az ispotályi templom ünnepe.

Az ispotályi templom tornyára holnap délután 5 órakor helyezik fel a toronygombot. Mint már írtuk is, ez alkalomból ünnepély is lesz.

Debreczeni cégváltás.

Vettük a következő üzleti levelet: Tisztelt Czimed! Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy évek hosszú során át tevékeny munkatársam- és cégvezetőmet Hegedüs Sándor urat a mai nappal üzletársamul fogadtam s eddigi cégem László Albert és Társa ker. törvényszéki bejegyzett cégévé alakul át. Tisztelettel kérem, hogy alanti aláírásainkat tudomásul venni s eddigi szíves bizalmával az új céget is megtisztelni kegyeskedjék. Teljes tisztelettel László Albert.

Czigánykaraván Párisban.

Párisba a művészek és bohémek óriási városába a minap nagy cigánykaraván köszöntött be. Tudnivaló, hogy a bohém-név tulajdonképp cigányt jelent és a mi kóbor cigányainkat nevezték el a francziák szertetreméltó felületességükkel cseheknek, bohémeknek abban a hiszemben, hogy Csehországból jönnek. Pedig a füstös karavánok szép Magyarországból vizsik világgá a sátorfájukat. Jártukban-keltükben elvetődnek mindenfelé most is, mint régen. Páris karsu Eiffel-tornyával nyilván vonzza ezt a művészi hajlamu népet és bevonulnak a fényesen pompázó városba, Némely göndörfürtös koponya alatt talán megvillant az a gondolat is, hogyha azt a hegyes tornyot szép szerével ellopják. Az volna csak mulatság Párisnak. Egyébként, hogy Magyarországból szakadt ki az említett cigánykaraván, kitűnik a párisi tudósításból, mely következőképp hangzik: A Victor-boulevard lakói a minap nagy csodálkozásukra látták, hogy tizenöt cigányszeker, melyet hatvan ló húzott, vonul át az utcákon. A kocsik mögött egész sereg kutya, medve, majom ballagott. Az állatokat néhány szurtos, rosszul öltözött cigányférfi vezette madzagon. A karaván egy tágas téren megállt és mintha elfoglalták volna a várost, csakhamar felütötték a sátraikat. Az ekhós, rongyos szekerekből cigányasszonyok, gyerekek, dadék bujtak ki. Mintegy kétezer főnyi tömeg seregett köréjük. Egy rendőrhivatalnok mellett csakhamar előtűnt. Egy cigány, aki folyékonyan beszélt francziául, megmagyarázta neki, hogy két törzsből áll a karaván: a Ferko és a Palikara (?) törzsből. Mindössze háromszáz van és

Etampes város felé igyekeznek. Mialatt a rendőrtiszt a karavánnal tárgyalt, egy cigányasszony éktelenül felsikoltott és a kétezer néző szemeláttára egy kis cigánypurdénak adott életet. Két asszony a segítségére sietett és a gyermeket betakarták kendőkkel. Alighogy elmúlt a baj, a cigányasszony pipára gyújtott és egy mellette levő fazékban kavarta a vastag ételt. A rendőrtisztnek feltűnt a karaván lovai közül egy, amelyik kirit a többi közül.

— Honnan való ez a ló? — kérdezte

— Vettük negyven frankon.

— Hiszen ez a ló legalább ezerötszáz frankot ér. A rendőrtisztnek gyanuja támadt, hogy a cigányok még Párisban is elkötötték egy lovat, tehát az egész karavánt átkísértette a rue Blumetre, a hol a rendőrség van. Közben a báméskodók tömege több mint ötezer főre szaporodott. A rue Blumet boltosai, amint a menetet meglátták, hirtelen becsukták a boltjukat. A karaván a rendőrség előtt megállt és a Sohaut (?) nevű cigány, a ki francziául is tudott, bebonyította, hogy igaz uton jutott a lóhoz. A karavánt békével tovább eresztették.

Egy millió nyolczszázezer korona csatorna építésre.

A januárban tartott debreczeni városi közgyűlés a csatorna hálózat kiépítésének költségeire egy millió és négyszázezer koronát szavazott meg. A tanács a belügyminiszterhez terjesztette fel a közgyűlési határozatot, a honnan ma érkezett le a jóváhagyó végzés.

Jókai ifjúkori festménye.

Az e heti Uj Idők Jókai ifjúkori festményét közli, melyet Farkas Sándor szentesi muzeum tulajdonos fedezett fel Solton, a Márky-családnál. Ez a festmény Jókainak egyik kecskeméti diákkori jóbarátját Sallay Károly t. ábrázolja harmincznyolcz centiméter magas és huszonkilenc centiméter széles vásznon. A huszonhét centiméter magas mellkép Sallayt igen élénk színekben mutatja, hosszúkas, rózsás arcával, kék szemének tépelődő tekintetével s mély gondolkozást jelentő, ráncba szedett szemöldökeivel, lehajtott galléru fekete kabátban, vadgalambszínű négygombos mellényben, melére csüngő, széles fekete nyakkendővel. A kép szuette díófa keretben van s a vászon jobb oldalán fekete háttérben fehér betűkkel és igen apró évszámokkal odafestve olvasható ez az aláírás: Jókai 1843. Sallay Károly, Sallay József solti ev. református segéd lelkész fia volt, Jókaival és Petőfivel együtt diákoskodott Kecskeméten, mint teologus az 1843-ik esztendőben. Ebben az evben festette le Jókai s a képet neki ajándékozta. Sallay a következő 1844-ik évben a karácsonyi legáció alatt meghült s megis halt. A festmény, mint családi ereklye Sallay Károly leánytestvére, Márkyné hagyatéka révén került egyik unokájához, a jelenlegi birtokosához, Márky Istvánhoz.

Verekedő leányok.

Vidám diskurálással töltötte idejét fiatal emberek társaságában a vásártéri vasuti állomás mellett Kónya Julianna. A diskurálók felé sétáló Molavai Zsuzsanna e szavakkal szólította meg Kónya Juliannát. „Be szép esernyőd van Julis; de összetépem, mert tavaly te is eltéptéd az enyémet.“ S e rövid bevezetés után hajba kapott a két hajadon. A rendőr választotta szét őket.

A csőd.

Harstein Kálmán debreczeni lakos buzával spekulált a budapesti gabnatőzsdén, de balul ütött ki a vállalkozása. A B. H. szerint összesen egy millió koronát spekulált el. Fizetni nem tudván, Harstein Kálmán csődöt kért maga ellen ezt a debreczeni kir. törvényszék polgári tanácsa el is rendelte.

Az „Egyetértés“ dalkör mulatsága.

Az államvasutak debreczeni műhelyében fennálló „Egyetértés“ önképző-, dal- és zene-egylet augusztus hó 3-án, szombaton, a nagyerdei Dobos pavillon nagytermében tánczezel egybekötött dal- és zeneestélyt rendez. Az estély műsora: 1. „Intés“, dr. Bródy Miklóstól előadja a dalkar. 2. „Pusztai élet“, Zimay Lászlótól, előadja a dalkar. 3. „Késő vágy“, dr. Horváth Ákostól, előadja a dalkar. 4. „Nyitány“, Doppler Károlytól, a „Két huszár“ című operához. Előadja a zenekar. 5. „Estutiandinó“, keringő; Waldteufeltől, előadja a zenekar. 6. „Ábránd“ Doppler „Ilka“ című operájából, kürtváltozatokkal, előadja a zenekar. 7. „Tréfás kár“ (Saczikám), Schaffertől, előadja a dalkar. 8. „Ernáni bordal“, Verdítől, előadja a dalkar. 9. „Induló“, előadja a zenekar. A mulatság kezdete este 8 órakor. Belépti-díjak: Ülőhely 2 korona. Állóhely 1 korona 20 fillér. Jegyek előre válthatók Kálnai Lipót divatáru üzletében és Vittmann György egyleti pénztárosnál.

Uj Zálogkölcsön és Előleg bank intézeti részvénytársaság

alapítására indult mozgalom e napokban városunkban. Eddigi értesüléseink szerint olyképen, hogy az 1878 év óta fenálló Első debreczeni magán zálogkölcsön intézetet átveszik illetve kibővítik az alapítók részvénytársaság alakjában 150,000 korona alaptőkével, czélul pedig minden a zálogelőleg és bank szakmába tartozó ügyletek lebonyolítását tüzték ki. — Mivel az igazgatóság — még nem teljes az alapítók neveit csak később adhatjuk, érdeklődőknek azonban szívesen nyújt felvilágosítást Katz Jakab ur a helybeli első debreczeni kézizálog kölcsön üzlet tulajdonosa.

T Á V I R A T O K.

Vérengző éjjeli őr.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Budapest, július 29.

A mártonvásári bucsura ment Varsadi köműves feleségével és gyermekével a Berki pusztáról. Utközben hozzájuk csatlakozott Fekete az éjjeli őr.

Az uton egyszer csak hosszú kést rántott elő Fekete és beledöfte Varsadiba, aztán a gyermekebe, majd az asszony hasát vágta fel. Ezután ismét Varsadiba szurt kétszer. Visszafordulva az országuton találkozott két fiatal férfival, a Homola testvérekkel és mindkettőnek felvágta a hasát és végül a Siegfried majorban egy lovászt súlyosan megsebesített. A vérengző baktért, a ki valószínűleg örült, elfogták.

Nyilatkozat.

Hosszu évek során át, majdnem naponta kiut rendelem betegeknek a luhi és szolvai ásványvizeket, a legjobb eredménnyel nemcsak az emésztési és légzési szervek bajainál, hanem általában élvezeti ital is. Sőt magam már 6 év óta nem ittam kútvizet, hanem leginkább a Luhi Erzsébet-vizet.

Dr. Áldor Adolf főorvos, kórh. igazg.
Nagy-Károly.

A szolvai ásványvíz kitűnő üdítő ital a savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

Póstyén

európai híres kénis iszapfürdőit a t. közönség különös figyelmébe ajánlunk. Specialitása: lokális iszapfürdői egyes testrészekre, melyek nagy jelentőséggel bírnak és a legsúlyosabb kóros esetekben is eredményesek. Ezen iszaptag fürdők hőfokszabályozható s így a leggyengébb szervezetűeknél is ugyanazon gyógyhatással alkalmazhatók. Póstyén fürdő javallva van: csusz, kőszvény, ischia, csonttörések stb. eseteinél, mely bantalmaknál esodálatos eredmények értek el. Rendelkezik új és legtekélyesebb fürdőberendezésekkel, van színház, 2 zenekar, vill. világítás, penzió. Budapesttől közvetlen vonattal 1/2 óra alatt. Prospectust és bővebb értesítést szívesen ad a fürdőigazgatóság.

Tanügy.

Reflexiók.

Az országos tanítói nyugdíjtörvény revíziója alkalmából írta: **Simonovits Dezső** izr. főiskolai igazgató.

I.

Sajátságos és mondhatni öröndetes jelenség, hogy a tanítószág közt a szocialis tanok ezideig tért nem hódítottak. — Pedig ezen tanok kovászja a kenyérkérdés, a tanítószág kebelében legalább is olyan mértékben áll fenn, mint a munkás társadalom más rétegeiben.

A tanító ugyszóiván hivatalból szegény ember. Jómódu, vagy pláne vagyonos tanító bizonyára a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Az iparos, a kereskedő, az állami vagy községi tisztviselő abban a reményben és azzal a kilátással kezdi működését, hogy szorgalom, kitartás és takarosság által nemcsak biztos existenciát, hanem esetleg nagy vagyont, tekintélyt és más földi javakat szerez. Nemi szerencse mellett a kereskedősegédből, az iparostanonczból lehet többszörös háziúr, az egyszerű tisztviselőből főispán államtitkár, sőt miniszter is, de a tanító már működése kezdetén áttekintheti egész jövőjét. Előre tudhatja, hogy ha csak valami nagy csoda nem történik vele, egész életén át szegény ember marad. A mely napon be lép a nemzeti kultúra harcászai közzé, bátran feltűzheti a harczos jelvénye mellé a gyászfatyolt, mert eltemette az élet leghaltalmasabb rugóját, a reményt egy szebb jövőre.

Valljuk be őszintén, hogy minket tanítókat vagy mesébe illő idealizmus, vagy — a bátorság hiánya visz a tanítói pályára. Mas indokot bajos találni azon elhározásra hogy valaki ifjúkorában, ahelyett, hogy neki gyürközve teljes erejével kiállana az élet küzdő terére, merészen törekedve a legmagassabb czélok után, mindjárt életének kezdetén megállapodik egy kenyérimorzsat tar

talmazó tarisznya mellett, hogy egész életén át csak abban kapargasson.

De bármi legyen a tanító elhatározásának rugója, annyi bizonyos — mert hiszen ország világ elismeri — hogy kötelességének hiven megfelelt a multban, és megfelel most is. Odaadással és tántorithatatlan hűséggel élt nehéz hivatásának akkor is, mikor a népoktatási törvényben neki biztosított jogok csak a papiroson voltak meg. Nem szabta munkáját a silány bérhez, sőt valahányszor egy egy honmentő valami árkanumot talált fel a nép boldogítására, mindig a tanító volt az, a kit az eszme terjesztésével megtisztelték.

Kellene a népet kertészetre, selyem és méhtenyésztésre, háziiparra szoktatni. Kellene népszerű felolvasásokat tartani, népkönyvtárakat szervezni és — a jó Ég tudja mi mindenhez — ott volt a tanító.

És ezen szolgáltatásukért végre 25 évi türelmes várás után megkapta azt a minimális fizetést, a melyet már a népoktatási törvény megalkotásakor kellett volna kapnia. Hát szó sincs róla, ez is jobb a semminél és illő szerénységgel mondunk érte köszönetet. De tagadhatatlan, hogy a megélhetés súlyos gondjai most is csakugy nehezedenek a tanítóra, mint évekkel ezelőtt, mert az a minimális összeg, mely 25 30 évvel ezelőtt elegendő volt a szegényes megélhetésre, most a gyökeresen megváltozott életviszonyok közt a legszerényebb igényeket sem elégítheti ki. Ez olyan igazság, mely bizonyításra sem szorul. Meggyőződés szerint a fizetési átlag megállapításával, legyen az 800, 1000, vagy — a mit vérmesebb kartársaink követeltek — akár 1200 korona, nem lehet a tanító megélhetésének kérdését megvetni, mert családos embernél néhány év alatt az életszükségletek nagyon, de nagyon megváltoznak. A mi 2-3 tagból álló családnak elegendő, a mellet 5-6 tagu családnak koplalni kell. Nem is szólva oly esetekről, midőn a megrongált egészség helyreállításáról, vagy a gyermekeknek idegenben való taníttatásáról kell gondoskodni Ismerjük mindannyian, kevés kivétellel ezeket a nyomasztó gondokat és tudjuk azt is, hogy azok örlő szüként a leg-hivatottabbak, a legbuzgóbb tanítót is előbb-utóbb tönkre teszik; sőt azt még hamarabb, mint a tuczas embert, mert magán bajai mellett még az a tudat is gyötri, hogy nem tesz eleget kötelességének. Nem tehet eleget, mert hiányzik a nyugodt kedélyállapot, a lelki egyensúly, mely a sikeres tanítási munkának első és főkelléke. Azt hiszem, hogy az általam vázolt szomorú kép, mely bizony nem sötétebb a rideg valónál, eléggé igazolja, hogy a nagy tömegeket mozgó kenyérkérdés a tanítószág körében legalább is oly mértékben áll fenn, mint a társadalom más rétegeiben és ha figyelembe vesszük, hogy a tanítószág nemzeti és kulturális missziót teljesít s hogy az ő munkájának sikere a közművelődés előbbrevitelét jelenti; államnak és társadalomnak egyaránt érdeke, hogy eltávolitassanak azok az akadályok, melyek az ő munkáját megakasztják, vagy hátráltatják.

Ezen reflexiókra nem a gáncoskodási viszketeteg készített, sőt jó lélekkel mondhatom, hogy mint minden józan gondolkozásu tanító, én is — az összességnek egyik jeleatéktelen paránya — hódolatteljes tisztelettel emelek kalapot a tanügyi kormány jelenlegi vezére előtt*). Ha az ő hatalmas gépezetének egyik-másik kereke nem működik összhangban a többivel s itt ott pusztító nyomok jelzik szeszélyes forgását, azt a vezérnek hibául betudni nem lehet. Magas nézőpontjából tömérdek áttekinthető

*) Nem érdemli meg. Szerk.

kinálkozik a széles látókörben s épen azért figyelme apró részletekre ki nem terjedhet. Azt el kell ismerni, hogy sok sebet gyógyított s tudjuk azt is, hogy a rendelkezésére álló eszközökhöz képest a meglevő bajok orvoslására is nemes jóakarattal törekszik.

Ennek a tudata ösztönöz arra, hogy a tanítószág bajainak egy részére rámutassak s legalább általánosságban érintsem azon eszközöket, melyeket az orvoslásra alkalmassáknak tartok. Teszem azt azon reményben, hogy ez általam megpendített eszmék — nem ugyan az én gyenge szavam útján — hanem a tekintélyes Gönczi-egyesület közbenjöttével, utat találnak Ó kegyelmessége szívéhez és megvalósításuk módozatait fontolóra veszi. Legyen szabad már most azon legfőbb bajokra rámutatni, melyek a tanítót leginkább nyugtalanítják és mi módon volnának azok megszüntethetők vagy legalább enyhíthetők.

IRODALOM.

A „Vasárnapi Ujság“.

július 28-iki száma 34 képpel, s a következő tartalommal jelent meg: „Gömöri Szontagh Pál“ (arczképpel). „Fürtös Gaál esete“. Költemény. Alberth Józseftől. Regénytár: „Margitsziget“. Költői elbeszélés. Irta: Erdélyi Zoltán (Goró Lajos rajzaival.) Rejtelmes történetek: „A vasálarczos.“ (képekkel). „Hogy szerzett feleséget Turgyoni Balázs.“ Elbeszélés. Irta: Vértesi Arnold. „Az eskütéri hid.“ (Képekkel az eskütéri hid építéséről). „Pestisvész XVII. században.“ „Erzsébet királyné szobra Salzburgban.“ (Képekkel a szoborról és a leleplezési ünnepéről). „A gabela-zelenikai vasut megnyitása.“ (Képekkel az új bosznia-hercegovinai vasutról s annak ünnepélyes megnyitásáról). Irodalom és művészet. Közintézetek és Egyetek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre négy kor., a „Politikai Ujdonságok“-kal és „Világkrónika“-val együtt hat korona. Megrendelhető Franklin társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker. Egyetem utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, legolcsóbb ujság a magyar nép számára, felévre 2 kor. 80 fillér.

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Erekmann-Chatriantól.)

Fordította: **Ifjabb Möricz Pál.** 13.

E pont minden egyébnél hivebben beszélt a „nagy serég“ kimondhatatlan végnyomorát. És midőn az őrmester a jelentés ezen részét olvasta, feljajdu'tak, sirva-fakadtak az emberek. Két három asszony el is ájult, ezeket ugy czipelték ki a tömegből.

Az igaz ugyan, hogy a jelentés azzal záródott: „Ő felsége egészsége változatlanul kitűnő“. És ez még nagy vigasztalás volt. De szerencsétlenségre még sem olyan nagy, hogy feltámaszthatta volna azt a háromszázezer hó alatt pusztult embert. Ugyanazért szomoruan, leverten oszlottak szét az emberek. De alighogy egyik csoport elvonult, már másikgyülekezett es Harmen-tier óránként felolvasta a jelentést. Ez így

tartott egész estig. Szöktem e helyről . . . Legjobb szerettem volna, ha nem tudok semmiről semmit.

A térparancsnok ur, akihez most beléptem éppen reggelizett. Rózsás arczu öreg ur volt, afféle farkasétvágyu öreg ur.

— Ah! Te vagy az, szólított. Tehát Gulden ur nem jöhetett?

— Nem parancsnok ur. A legutóbbi balhírek egész leverték a lábáról. Beteg.

— Ah . . . ejh . . . ejh . . . Különbem értem, mondá, miközben felhajtott egy itóka bort. Biz elég gonoszor. És miközben én az órával bajoskodtam, ő tovább monológizált. Megmondhatod Gulden urnak, ne bánkódjon, majd megbosszuljuk magunkat . . . Mindig csak nem lehetünk felül. Jó tizenöt éve, hogy porozzuk, hajszoljuk őket, illő hát, hogy már egyszer ők is hadd szusszantsanak . . . Aztán meg a hadibecsület moesoktalan, hisz voltaképen sehol sem vertek meg bennünket. Csak ne lett volna ez a nagy hó, nagy fagy, póruljártak volna ezek a nyavalyás kozákok, Hanem így is csak türelem, mert az ezredeket mihamar kiegészítik, akkor aztán jaj nekik.

A parancsnok ur nagyon kedvelte az órásmesterséget, most is, hogy igazítottam, felhuztam az órát, mindjárt hozzám lépett. Tréfásan megcsipte a fületem, majd mikor elkészöntem tőle, a vaskos öreg ur lelkemre kötötte:

— Aztán Józsi fiam vigasztald meg Gulden apót. Mond', hogy affelől a baj felől nyugodtan alhat Tavaszkor újból kezdjük a táncot. Nem lesz mindig tél erre a kalmuk népre.

— Igenis parancsnok ur, feleltem. magam után behuzva az ajtót.

Az erős termetű öreg katonája jó kedélyével egy kicsit felvidított. Ámde más házaknál ahol még dolgom végeztem csak a panaszt, a siránkozást hallottam. A Harvich, a Francztoni, a Durlach család mind mély bánatba merült, mint a szomorú halotti gyülekezet, különösen az asszony nép jajgatott. Mert a férfiak fejüket lehorgasztván, jártak fel s alá. Szóra se méltattak. Úgyet sem vetettek reám.

Tíz órákor már csak két látogatásom volt hátra.

Az ur de La Vablerie Chamberlan ur, a régi nemes ur a főutca végén lakott. A felesége Madame Chamberlan d' Ecof és Jean nevé kisasszony leányuk képezték a nemesi családot. Ez az emigrans királypárti család három vagy négy éve, hogy hazajött a külföldről. Vissza huzódva éltek, mindössze néhány környékbeli pap járogatott be hozzájuk. Az ur de La Vablerie Chamberlan ur élt-halt a vadászatért. Miért udvara hátulsó sarkában hat vadász kutyája nyifogott. Azonkívül még lovat is tartott. Két fogatú hintója volt. Az öreg Róbert, a kapuczinus-utczából, szolgált náluk, mint mindenek. Kocsis, lovász, komornyik, vadász egy személyben. De La Vablerie ur állandóan vadászruhában, sarkantus csizmában járt, miért is a városban csak „kopónak“ hívták az öreg urat. Azonban sem a Madame után, sem a Mademoiselle de Chamberlan után nem pletykáltak semmit.

Meglehető szomorúan nyitottam be a tornác ajtót. De annál inkább meglepődtem. Vidám ének és klavir csöngés melódiája csapta meg a fületem. La Vablerie ur énekelt, Mademoiselle Jeanne pedig klavirjátékkal kísérte. Ekkor még nem tudtam, hogy ami az egyikre szerencsétlenség, az a másiknak szerencsét jelent. Ily hiszemben fogtam meg a kilincset.

— Hihető: még nem hallották az oroszországi híreket.

Amint ott álltam, kinyílt a konyhaajtó.

— Ki az? kérdé Lujza kisasszony, a szobaleány, kitekintvén.

— Én vagyok Lujza kisasszony.

— Ah ön az József ur. no gyűjön; majd a konyhán keresztül bevezetem.

Ugyanis becses állványos órájuk a nagy szalonba volt beállítva. És mivel itt ritkán forolódtak, a zsalugáter mindig csukva volt a magas ablakokon. No de az én munkámhoz elég világos volt ugyis a szoba. Hőfőher alobástromból faragta ki valami régi mester ez óra pompás vázát. Tehát a konyhán keresztül bemenvén a szalonba, felhúztam a pompás órát, miközben Lujza kisasszony kíváncsian figyelte a munkámat. Beszédbe elegyedtöm vele.

— Kisasszony, talán az urék vendégeskednek?

— Nem mondha'nám, de a nagyságos ur megparancsolta, hogy ne bocsássak be hozzájuk senkit.

— Ugyan vigadoznak ám!

— Meghiszem azt, szolt a lány. Nem tudom, mi jutott hozzájuk? Évek óta először vigadoznak így.

Engem gondolkozóba ejtett ez a szokatlan dolog. De az korántsem ötlött az eszembe, hogy ezek a mi leveretésünkön örvendeznek annyira.

(Folyt. köv.)

Nyílttér.

A minden téren mutatkozó gazdasági pangásra való tekintettel a

kutkezelősége elhatározta, hogy ásványvizét, mely a fertőző betegségek esetén egész Moha vidékét megvédelmezte a járványok ellen s mely a gyomor, bél, vese, tüdő és légcsőbajos embereknek nélkülözhetlen itala s mely angolkoros gyermekeknek kitűnő gyógyszere, háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél sőt a szódavíznél is olcsóbban adja, hogy az Agnes-forrás vizét még a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse. Arlapot s prospectust kívánatra bérmentve a mohai Agnes-forrás kezelősége Mohán, vagy

ÉDESKUTY L. Budapest

cs. és kir. udvari szállító szívesen küld.

== Ásványvíz nagykereskedő. ==

— Kapható mindenütt. —

Dr. Szenes Zsigmond

volt gyermekkórházi másodorvos,
gyermekgyógyász
augusztus hó 1-től kezdve
a városi bérházban
(Simonffy-u. 2. 1. alatt) lakik.

Több száz kiváló orvos ajánlja:

Szt. Lukácsfürdői hegyiforrás

Legyen mindennapi italod!

Kapható minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Új kézmű- és rövidáru üzlet.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséget, hogy a helybeli piacon évek óta fennálló és jó hírnevű Erdei Mihály-féle bolthelyiséget (Piacz-utca, Bika szállóval szemben) kibéreltem és ott f. évi augusztus hó 1-től

kézmű- és rövidáru-üzletet

rendezek be.

Midőn megemlítem, hogy Benyáts Emil ur üzletében 10 évi működésem alatt alkalmam volt a n. é. közönség izlését és kívánalmait kitapasztalni, azon reményemnek adok kifejezést, hogy ezt párosítva előnyös összeköttetésemmel, igényét teljesen kielégíthetem s leg'őbb törekvésem lesz, kitartó szorgalom és előzékeny kiszolgálás által a n. é. közönség bizalmát megnyerni

Kérve becses pártfogását, tisztelettel:

Zengevald Géza

Debreczen, Piacz-utca 14., Bika szállóval szemben.

4561 tkv.
1901.

Árverési hirdetmény kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint tkvi hatóság részéről közhírré tételük, hogy Mándel és Cohner bpesti végrehajtónak D. Nagy Lajos és neje elleni végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék és a debreczeni kir. járásbírószék területén levő a debreczeni 8417 számú telekjegyzőkönyvben A + 1 sz. 1145 hr. számú ház és beltelekre a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak foganatosítására határidőül 1901. évi augusztus hó 14-ik napjának d. n. 3 órája e kir. törvényszék árverési termében kitézetett. Kikiáltási ár a kitétt becsár, azonban az árverésre kitétt ingatlan szükség esetében a kikiáltási áron alól is elfog adadni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letenni avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170 § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű előismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál és a Debreczen város rendőrkapitányságánál tekinthetők meg.

Kelt Debreczenben a kir. tszék, mint tkvi hatóságnál 1901. ápril. hó 29. napján.

Harsányi Gusztáv
kir. tszéki bíró.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűből szedett minden szó 4 fillér.

Ebesi ártézi víz a legjobb legegészségesebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Fő-
r a k t á r : Piacz-u. 7. sz.

Eladó egy 2 sz. tűzmentes **pénzszekrény** és egy Remington-féle új **írógép**. Bővebb felvilágosítást ad Bárdos Géza közgazdasági bank.

Nagy Block naptárak,

rendkívül praktikusak 1901. évre 40 krért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Minden külföldinél jobbak!
és olcsóbbak!

a „Debreczeni vasöntőde és géplakatosság“

aranyéremmel kitüntetett
kutszivattyúi, borsajtói és szőlőzuzó gépjéi!

Eladás egyedül a gyártelepen:
Péterfia végén a hadházi-utczában.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok **Budapest** Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek ^{2 1/2} egész 12 lóerőig, szalmakazalozók, továbbá járgány-cséplőgépek, lóhera-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill“
legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukoricea-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egytetemes acél-ekék,

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzék kiadása ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb
locomobil- és cséplőgép-gyára.

Képviselő és bizományi raktár:

Mattyasovszky Andor ezelőtt Bauer és Társa cégénél
Debreczen, Péterfia 73.

Választási

zászlókat és jelvényeket

feltűnő olcsón készítünk.

Bármilyen nagy megrendelést néhány óra alatt elintézzük.

Zászlók és jelvényekről megkeresésre árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

Tisztelettel

Sürgőnyezim :
HOFFMANN KRONOVITZ
Debreczen.

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdája

DEBRECZEN, Piacz-utca 49.